

Subiectul 2

Exprimă-ți opinia despre valoarea estetică a unei scrieri în proză de M. Sadoveanu, prin dezvoltarea a două argumente privind structura textului narativ și a limbajului prozei narative.

Critica literară a situat romanul istoric al lui M. Sadoveanu în sfera epopeei (N. Manolescu) și în sfera eposului- a povestirii (Cronmălniceanu). Ca roman, Frații Jderi este o trilogie (specie epica de mare întindere, cu o intrigă în general complicată și cu o acțiune desfășurată grupate în jurul unui nucleu, punând în mișcare de asemea un număr mare de personaje). În romanul Frații Jderi se cuprind Ucenicia lui Ionuț, Izvorul Alb și Oamenii Măriei Sale. Romanul este o frescă, având în vedere dimensiunea mare care înfățișează tabloul de ansamblu al unei epoci, al unei societăți. Timpul evenimential (al acțiunii) reprezintă cadrul acțiunii care definește natura scrierii, istoria Moldovei sec. XV figura centrală fiind Ștefan cel Mare. Timpul narativ al povestirii propriu-zise înregistrează acțiunea cronologică dar și discontinuă cu reîntoarcere în timp. Cartea se deschide cu hramul mănăstirii unde trebuia să vină Ștefan cel Mare și unul din personaje Nichifor Călinan se reîntoarce în timp motivând prezența lui Ștefan la hram și subliniind ideea că Ștefan vine să-i facă dreptate pentru că în tinerețe el i-a salvat viața. În concluzie naratara cronologică este intreruptă în favoarea celei subiective. Deși ne aflăm într-un roman tradițional , așa cum a remarcat și Nicolae Manolescu , Sadoveanu rămîne un scriitor unic atât la noi cît și în universalitate, el este realist cu viziune romantică și un romantic care aduce detalii ca un realist. Se evocă aici epoca unui popor dîndu-i dimensiuni mitice și individualizînd-o. Spațiul convergînd la o simbolizare la sosirea domnitorului sunt prezenți moldovenii prezenții la hram, familia Jderilor și Ionuț Păr-Negru. În funcție de perspectiva narativă timpul narațiunii sugerează : miticul cu eroi legendari cu atribute fabuloase în istorie. Cotidianul existenței sugerînd poezia unei epoci demult apuse și psihologicul care pune accent pe mișcările sufletești ale diverselor vârste pe o punte, adolescența, tinerețe și maturitate. Spațiul și timpul corespund timpului evenimentelor și localizează acțiunea. Descoperim în roman motive caracteristice pastelor și baladelor, credințele vechi, lunecînd permanent între real și fabulos. Subliniem în acest sens descrierea luptelor între 2 voinici, puterea voinicului care se măsoară cu trei lupători, toate menite să ilustreze voinicia moldovenilor. Baladescul persista în construcție și tonalitate, astfel în cît reconstituirea realistă se realizează prin fabulos. Istoria se explică prin ea însăși, prin fapte desfășurate obiectiv sau uneori scriitorul întrerupe povestirea sper a oferi explicații. Romanul Frații Jderi reprezintă simbolic gloria Moldovei, Jderii reprezintă vitejii ridicăți de domn care împreună cu țărâna liberă, constituie puterea lui Ștefan cel Mare. Este epoca unei vârste de aur. Numărul 5 al personajelor amintește de personajele epopeei indiene. Primul volum al trilogiei urmărește formarea lui Ionuț ca ostaș – roman de formare- și este un poem al iubirii juvenile. Al doilea volum este unul al iubirii matrimoniale (Simion-Marușca). Al treilea este cartea pregătirii războiului contra turcilor în anul de la Hristos 1475. În război vor muri Manole și Simion. Valoarea simbolică a timpului narativ este reprezentată de această vîrstă mitică și eroică, de descriere a bătăliei de la Vaslui care capătă dimensiuni de epopee. Ațiunea este de tip tradițional complicată cu un număr mare de personaje reale și istorice și ramificate printr-un conflict exterior politic, Ștefan bate război cu dușmanii poporului , interior , sufletesc între iubire și datorie – mai ales în primul volum- gradată prin înlănțuirea evenimentelor în ordinea consacrată. **Primul volum este un bildungs roman el are ca temă formarea sufletească a personajului urmărind formarea și creșterea lui ca erou pîna la afirmarea personalității.** În roman apare viața de familie, viața social-politică și lupta pentru putere, precum și viața spirituală. Treptele pe care le parcurge Ionuț sunt : treapta mitică : copilăria – la starostele Căliman, Ionuț este adus în familia comisului Manole și comisoaia Ilisafca îl iubește ca pe propriul ei fiu, prietenia cu Alexăndrel fiul domnului Ștefan, ultima treaptă este contactul cu voevodul. Portretul lui Ionuț evită omnisciența prin inserția evocării din perspectiva martorilor în descrierea cadrului. În primul roman apare și pauza descriptivă presupune intercalarea unei secvențe cu alt conținut în contextul cronologic al evenimentelor. Dacă ne referim la capitolul doi unde se arată un voevod mare și un Jder mititel se descrie prundul din dreptul sfintei mănăstiri pe unde apa lăntisorului fugea pe dedesubt. Aici vine Alexăndrel voevod și scriitorul îi descrie ținuta vestimentară, ca și Ștefan purta brocart de Veneția, gugiuman de Samur și marochinuri.

Limbajul este arhaic prin cuvinte care evocă epoca a trudii , a pripii , haț cuvinte care exprimă culoarea locală și timpul moldovenești sau turcești urdie, spahii și hogi. Culoarea epocii se desprinde și din valorificarea unor construcții persifastice de sorginte de ordin cronicăres : a căzut poruncă, s-a pomenit în veac, a pornit risipă. Construcții metaforice *au filfiit perdele ceții*, s-au trudit secerătorii din Apocalipsis. Construcțiile arhaice și lexicul sunt folosite cu sens figurat au înaintat singure la pierea lor, o clipă s-a arătat lumina asupra învîlmășelii. Serban Cioculescu a vorbit de o sintaxa ritmică, putem crea pe fragment adevărate poeme în proză. Schimbarea frecvență a

diatezelor , alternarea simplului cu prezentul precum și forma reflexivă procura cititorului o mare bogăție de impresii percepute fie panoramic fie în detalii. Exista un ceremonial al rostirii și o vorbire aluzivă (vezi capitolul *pe Manole bătrînul îl dor șalele*) cînd Ilisafa îl ironizează ca e prea bătrîn pentru a lupta. Există un efect sonor al unor cuvinte alese de ex. larma de razboi în descrierea bataliei de la Vaslui. Romanul este un epos cu aura mitică în care se mișca curtea domnească feudală înconjurată de cavalerii schiți care pleacă la batalie fără sîmbrie alături de oamenii mării sale , curtenii să lupte împotriva necredincioșilor. În cadrul narațiunii personajele sunt reale, istorice, imagine si un erou colectiv.